

Protecció de la fauna salvatge: normativa i regulació d'aplicació a Catalunya. Catàleg espanyol d'espècies amenaçades. Prohibicions i autoritzacions relacionades amb la fauna protegida. Fauna salvatge autòctona i no autòctona.

Protecció de la fauna salvatge: normativa i regulació d'aplicació a Catalunya

7.1.1. Introducció

En matèria de protecció de la fauna salvatge hi ha quatre marcs normatius:

7.1.1.1. Tractats i convenis internacionals signats i ratificats per l'Estat Espanyol

En aquest marc normatiu hi trobem:

o Conveni de Ramsar: 02 de febrer de 1971. Conveni relatiu als aigua molls d'importància internacional especialment com a hàbitat d'ocells aquàtics. Aquest acord internacional en matèria de medi ambient es centra en la protecció de les zones humides com a ecosistema per la conservació de les aus aquàtiques. També pren importància la protecció d'aquests espais per aconseguir la conservació de la biodiversitat, la regulació de la fase continental del cicle hidrològic, recàrrega d'aqüífers i regulació del clima local, entre altres.

o Conveni de Washington (CITES): 03 de març de 1973. Conveni sobre el comerç internacional d'espècies amenaçades de fauna i flora. El tractarem breument al darrer apartat d'aquest tema.

o Conveni de Berna: 19 de setembre de 1979. Conveni relatiu a la conservació de la vida silvestre i del medi natural d'Europa. És el primer tractat internacional que dona un tractament general a la gestió de la vida silvestre, elaborant una sèrie de mesures de protecció per les plantes i els animals. Annexos relacionats amb la fauna:

- Annex II: Espècies de fauna estrictament protegides.
- Annex III: Espècies de fauna protegides.
- Annex IV: Mitjans i mètodes de caça i altres formes d'explotació prohibits.

o Conveni de Bonn: 23 de juliol de 1979. Conveni sobre conservació de les espècies migratòries de fauna silvestre. L'objectiu d'aquest conveni és la conservació de la fauna migratòria mitjançant l'adopció de mesures de protecció i conservació de l'hàbitat, donant especial atenció a les espècies amb un estat de conservació desfavorable. En aquest sentit el Conveni disposa de dos annexos:

Temari específic

- Annex I: Espècies migratòries amenaçades.
- Annex II: Espècies migratòries que tenen un estat de conservació desfavorable i que necessiten acords internacionals per la seva conservació.

7.1.1.2. Normativa comunitària

Legislació europea d'obligat compliment per ls estats membres. En aquest marc normatiu hi trobem:

■ Directiva aus : Directiva 2009/147/CE del Parlament Europeu i del Consell, de 30 de novembre, relativa a la conservació de les aus. Té com a finalitat la conservació a llarg termini de totes les espècies d'aus silvestres de la UE. Estableix un règim

general per la protecció i la gestió d'aquestes espècies, així com normes per la seva explotació. S'aplica tant a les aus com als seus ous, niu i hàbitats. La Directiva aus disposa dels següents annexos:

- Annex I: Espècies que requereixen mesures especials de conservació de l'hàbitat.
- Annex II: Espècies que podran ser objecte de caça.
- Annex III: Espècies que poden ser objecte de venda (vives o mortes), i de captura i transport per a la venda, sempre que s'hagin adquirit o capturat de forma lícita.
- Annex IV: Mètodes de captura prohibits per a les aus.

■ Directiva hàbitats: Directiva 92/43/CEE del Consell, de 21 de maig, relativa a la conservació dels hàbitats naturals i de la fauna i la flora silvestres. Té com a objectiu la protecció dels hàbitats naturals i les poblacions de les espècies silvestres (exceptuant les aus) de la Unió Europea, mitjançant l'establiment d'una xarxa ecològica i d'un règim jurídic de protecció de les espècies. Identifica a més de 200 tipus d'hàbitats i a més de 900 espècies com d'interès comunitari i estableix la necessitat de conservar -los, obligant a adoptar mesures per mantenir -los o restaurar -los a un estat favorable. La Directiva hàbitats té els següents annexos relacionats amb la fauna :

- Annex II: Espècies animals i vegetals d'interès comunitari per a la conservació dels quals és necessari designar zones especials de conservació.
- Annex IV a): Espècies animals d'interès comunitari que requereixen una protecció estricta.
- Annex V a): Espècies animals d'interès comunitari que la seva recol·lecció de la natura i la seva explotació poden ser objecte de mesures de gestió.
- Annex VI: Mètodes i mitjans de captura i sacrifici i mitjans de transport prohibits.
- Reglament CE 338/1997 del Consell: relatiu a la protecció d'espècies de fauna i flora silvestres mitjançant el control del seu comerç. Juntament Temari específic

Guia d'estudi. Accés a la categoria d'agent de l'escala bàsica d'Agents Rurals | 292 amb el Conveni de Washington el tractarem breument al darrer apartat d'aquest tema.

7.1.1.3. Normativa bàsica esta tal

Normativa bàsica que estableix unes bases comunes per totes les comunitats autònomes. És la Llei estatal 42/2007, de 13 de desembre, del patrimoni natural i de la biodiversitat , i el Reial decret 139/2011, de 4 de febrer, per al desenvolupament de la Llista d'espècies silvestres en règim de protecció especial i del Catàleg espanyol d'espècies amenaçades .

7.1.1.4. Normativa autonòmica

La normativa aprovada pel Parlament de Catalunya i que regula la protecció de la fauna salvatge:

■ Decret Legislatiu 2/2008, de 15 d'abril, pel qual s'aprova el text refós de la Llei de protecció dels animals i les disposicions que la despleguen.

■ Llei 12/1985, de 13 de juny, d'espais naturals, va crear la figura de les reserves naturals, siguin parcials o integrals, que poden tenir per objecte, entre altres, la protecció de la fauna o dels seus hàbitats.

■ Decret 328/1992, de 14 de desembre, pel qual s'aprova el Pla d'espais d'interès natural. Va declarar espècies de flora estrictament protegides en determinats espais, les assenyalades en el seu Annex 4

■ **DECRET 148/1992**, de 9 de juny, pel qual es regulen les activitats fotogràfiques, científiques i esportives que poden afectar les espècies de la fauna salvatge.

7.1.2. Regulació sobre la protecció de la fauna salvatge a la Llei estatal 42/2007, de 13 de desembre, del patrimoni natural i de la biodiversitat

Aquesta Llei crea:

■ El Llistat d'Espècies Silvestres en Règim de Protecció Especial, regulat al Real Decret 139/2011, de 4 de febrer, pel desenvolupament del Llistat d'Espècies Silvestres en Règim de Protecció Especial i del Catàleg Espanyol d'Espècies Amenaçades. Aquest llistat inclourà les espècies, subespècies i poblacions que necessitin una atenció i protecció especial en funció del seu valor científic, ecològic, cultural, per la seva singularitat, raresa, o grau d'amenaça. També les que figurin com a protegides als annexes de les Directives i els convenis internacionals ratificats per Espanya.

■ Dins del Llistat d'Espècies Silvestres en Règim de Protecció Especial es crea el Catàleg Espanyol d'Espècies Amenaçades, regulat pel mateix Decret 139/2011. El Catàleg inclourà els tàxons o poblacions de la biodiversitat amenaçada quan hi hagi informació tècnica o científica que ho aconselli. Les espècies s'hauran d'incloure dins d'una de les següents categories:

Temari específic

Guia d'estudi. Accés a la categoria d'agent de l'escala bàsica d'Agents Rurals | 293

o En perill d'extinció : tàxons o poblacions que la seva supervivència és poc probable si els factors que causen la seva situació actual segueixen actuant. Les espècies incloses en aquesta categoria hauran de disposar d'un pla recuperació, elaborat i aprovat per les comunitats autònomes.

o Vulnerable : tàxons o poblacions que corren el risc de passar a la categoria anterior en un futur proper si els factors adversos que els afecten no són corregits. Les espècies incloses en aquesta categoria hauran de disposar d'un pla de conservació elaborat i aprovat per les comunitats autònomes.

Les comunitats autònomes podran establir llistats d'espècies silvestres en règim de protecció especial i Catàlegs d'Espècies amenaçades. De moment Catalunya no ha aprovat cap d'aquestes figures, tot i que el Catàleg de fauna amenaçada de Catalunya es troba en procés d'elaboració.

L'Administració General de l'Estat i les comunitats autònomes, en l'àmbit de les seves respectives competències, adoptaran les mesures necessàries per garantir la conservació de la biodiversitat que viu en estat silvestre, centrant-se preferentment en la preservació dels seus hàbitats i fixant règims específics de protecció per les espècies silvestres que la seva situació ho requereixi, incloent-les al Llistat d'Espècies Silvestres en Règim de Protecció Especial o al Catàleg Espanyol d'Espècies Amenaçades. També es prendran les mesures que siguin escaients per tal que la recollida de la natura d'exemplars de les espècies de fauna silvestre d'interès comunitari (que es relacionen a l'Annex VI de la Llei estatal 42/2007) i la gestió de la seva explotació sigui compatible amb el manteniment de les seves poblacions en un estat de conservació favorable.

VEGEU MÉS INFORMACIÓ SOBRE EL LLISTAT D'ESPÈCIES SILVESTRES EN RÈGIM DE PROTECCIÓ ESPECIAL I EL CATÀLEG ESPANYOL D'ESPÈCIES AMENAÇADES ALS PUNTS 13.4.2 I 13.4.3. DE LA PRESENT GUIA D'ESTUDI

7.1.3. Regulació sobre protecció de la fauna salvatge a la Llei de protecció dels animals

(Decret Legislatiu 2/2008, de 15 d'abril, pel qual s'aprova el text refós de la Llei de protecció dels animals)

7.1.3.1. Definicions relacionades amb la fauna salvatge

- a) Animal domèstic: el que pertany a espècies que habitualment es crien, es reproduïxen i conviuen amb persones i que no pertanyen a la fauna salvatge. També tenen aquesta consideració els animals que es crien per a la producció de carn, de pell o d'algun altre producte útil per a l'ésser humà, els animals de càrrega i els que treballen en l'agricultura.
- b) Animal de companyia: animal domèstic que les persones mantenen generalment a la llar amb la finalitat d'obtenir-ne companyia. Als efectes d'aquesta Llei, gaudeixen sempre d'aquesta consideració els gossos, els gats i les fures.
- Temari específic

Guia d'estudi. Accés a la categoria d'agent de l'escala bàsica d'Agents Rurals | 294

- c) Fauna salvatge autòctona : fauna que comprèn les espècies animals originàries de Catalunya o de la resta de l'Estat espanyol, i les que hi hivernen o hi són de pas. També comprèn les espècies de peixos i animals marins de les costes catalanes.
- d) Fauna salvatge no autòctona : fauna que comprèn les espècies animals originàries de fora de l'Estat espanyol.
- e) Animal de companyia exòtic : animal de la fauna salvatge no autòctona que de manera individual depèn dels humans, hi conviu i ha assumit el costum del captiveri.
- f) Animal ensalvatgit: animal de companyia que perd les condicions que el fan apte per a la convivència amb les persones.
- g) Animal salvatge urbà : animal salvatge que viu compartint territori geogràfic amb les persones, referit al nucli urbà de ciutats i pobles, i que pertany a les espècies següents: colom roquer (*Columba livia*), gavià argentat (*Larus cachinnans*), estornell (*Sturnus unicolor* i *Sturnus vulgaris*), espècies de fauna salvatge no autòctona i d'altres que s'han de determinar per via reglamentària.

7.1.3.2. Declaració de fauna salvatge autòctona protegida

Les espècies de la fauna salvatge autòctona que inclou l'annex de la Llei de protecció dels animals (Decret Legislatiu 2/2008, de 15 d'abril, pel qual s'aprova el text refós de la Llei de protecció dels animals) es de claren protegides a Catalunya:

■ Vertebrats

Mamífers

Insectívors

- C Rata mesquera (*Galemys pyrenaicus*)
- D Eriçó clar (*Aecheilus algerianus*)
- D Eriçó fosc (*Echinaceus europaeus*)
- D Musaranya d'aigua mediterrània (*Neomys anomalus*)
- D Musaranya d'aigua pirinenca (*Neomys fodiens*)
- D Musaranya de Millet (*Sorex coronatus*)

Quiròpters

- C Ratapinyada gran de ferradura (*Rhinolophus ferrumequinum*)
- C Ratapinyada petita de ferradura (*Rhinolophus hipposideros*)
- C Ratapinyada mediterrània de ferradura (*Rhinolophus euryale*)
- C Ratapinyada mitjana de ferradura (*Rhinolophus mehelyi*)
- C Ratapinyada de Bechtein (*Myotis bechsteinii*)
- C Ratapinyada orelluda gran o de musell gran (*Myotis myotis*)
- C Ratapinyada orelluda mitjana o de musell agut (*Myotis blythii*)
- C Ratapinyada de Natterer (*Myotis nattereri*)

C Ratapinyada d'orelles dentades (*Myotis emarginata*)
C Ratapinyada de peus grans (*Myotis capaccinii*)
C Ratapinyada d'aigua (*Myotis daubentonii*)
C Ratapinyada de bigotis (*Myotis mystacinus*)
D Ratapinyada comuna (*Pipistrellus pipistrellus*)
D Ratapinyada comuna nana (*Pipistrellus pipistrellus pygmaeus*)
Temari específic

Guia d'estudi. Accés a la categoria d'agent de l'escala bàsica d'Agents Rurals | 295

C Ratapinyada de Nathusius (*Pipistrellus nathusii*)
D Ratapinyada de vores clares (*Pipistrellus kuhlii*)
D Ratapinyada muntanyenca (*Hypsugo savii*)
D Ratapinyada dels graners (*Eptesicus serotinus*)
C Ratapinyada de bosc (*Barbastella barbastellus*)
D Ratapinyada orelluda septentrional (*Plecotus auritus*)
D Ratapinyada grisa (*Plecotus austriacus*)
C Ratapinyada de cova (*Miniopterus schreibersii*)
C Ratapinyada de cua llarga (*Tadarida teniotis*)
C Ratapinyada nocturna petita (*Nyctalus leisleri*)
C Ratapinyada nocturna gegant (*Nyctalus lasiopterus*)
C Ratapinyada nocturna mitjana (*Nyctalus noctula*)

Rosegadors

D Esquirol (*Sciurus vulgaris*)
D Talpó pirinenc (*Microtus pyrenaicus*)
D Talpó de tartera (*Microtus nivalis*)
D Liró gris (*Glis glis*)
D Rata d'aigua (*Arvicola sapidus*)

Carnívors

A Ós bru (*Ursus arctos*)
A Llúdriga comuna europea (*Lutra lutra*)
A Visó europeu (*Mustela lutreola*)
B Turó (*Mustela putorius*)
B Ermini (*Mustela erminea*)
D Mustela (*Mustela nivalis*)
B Marta (*Martes martes*)
B Gat fer o gat salvatge (*Felis silvestris*)
A Línx boreal (*Lynx lynx*)
A Línx ibèric (*Lynx pardina*)
A Vell marí o foca mediterrània (*Monachus monachus*)
A Cetacis (totes les espècies presents a Catalunya)

Ocells

Anseriformes

B Ànec canyella (*Tadorna ferruginea*)
C Ànec blanc (*Tadorna tadorna*)
A Xarxet marbrenc (*Marmaronetta angustirostris*)
C Morell buixot (*Aythya marila*)
B Morell xocolater (*Aythya nyroca*)
C Èider (*Somateria mollissima*)
C Ànec glacial (*Clangula hyemalis*)
C Ànec negre (*Melanitta nigra*)

C Ànec fosc (*Melanitta fusca*)
C Morell d'ulls grocs (*Bucephala clangula*)
C Bec de serra pet it (*Mergus albellus*)
C Bec de serra mitjà (*Mergus serrator*)
C Bec de serra gros (*Mergus merganser*)
Temari específic

Guia d'estudi. Accés a la categoria d'agent de l'escala bàsica d'Agents Rurals | 296
A Ànec capblanc (*Oxyura leucocephala*)

Galliformes

B Perdiu blanca (*Lagopus muta*)
A Gall fer (*Tetrao urogallus*)

Gaviformes

C Calàbria petita (*Gavia stellata*)
C Calàbria agulla (*Gavia arctica*)
C Calàbria grossa (*Gavia immer*)

Podicipediformes

C Cabusset (*Tachybaptus ruficollis*)
C Cabussó emplomallat (*Podiceps cristatus*)
C Cabussó orellut (*Podiceps auritus*)
C Cabussó collnegre (*Podiceps nigricollis*)

Procel·lar iformes

B Baldriga cendrosa (*Calonectris diomedea*)
C Baldriga grisa (*Puffinus griseus*)
A Baldriga balear (*Puffinus mauretanicus*)
B Baldriga mediterrània (*Puffinus yelkouan*)
B Ocell de tempesta (*Hydrobates pelagicus*)

Pelecaniformes

C Corb marí emplomallat (*Phalacrocorax aristotelis*)
C Mascarell (*Morus bassanus*)

Ciconiformes

A Bitó comú (*Botaurus stellaris*)
C Martinet menut (*Ixobrychus minutus*)
C Martinet de nit (*Nycticorax nycticorax*)
C Martinet ros (*Ardeola ralloides*)
D Esplugabous (*Bubulcus ibis*)
D Marti net blanc (*Egretta garzetta*)
B Agró blanc (*Egretta alba*)
C Bernat pescaire (*Ardea cinerea*)
B Agró roig (*Ardea purpurea*)
B Cigonya negra (*Ciconia nigra*)
B Cigonya blanca (*Ciconia ciconia*)
B Capó reial (*Plegadis falcinellus*)
B Becplaner (*Platalea leucorodia*)
B Flamenc (*Phoenicopterus roseus*)

Accipitriformes (rapinyaires diürns)

B Àguila pescadora (*Pandion haliaetus*)

C Aligot vesper (*Pernis apivorus*)
B Esparver d'espattes negres (*Elanus caeruleus*)
C Milà negre (*Milvus migrans*)
Temari específic

Guia d'estudi. Accés a la categoria d'agent de l'escala bàsica d'Agents Rurals | 297

B Milà reial (*Milvus milvus*)
A Trençalòs (*Gypaetus barbat*)
B Aufrany (*Neophron percnopterus*)
B Voltor comú (*Gyps fulvus*)
A Voltor negre (*Aegypius monachus*)
C Àguila marcenca (*Circus gallicus*)
B Arpella (vulgar) (*Circus aeruginosus*)
B Arpella pàl·lida (*Circus cyaneus*)
B Esparver cen drós (*Circus pygargus*)
C Astor (*Accipiter gentilis*)
C Esparver (vulgar) (*Accipiter nisus*)
C Aligot (comú) (*Buteo buteo*)
C Aligot calçat (*Buteo lagopus*)
B Àguila daurada (*Aquila chrysaetos*)
B Àguila calçada (*Hieraaetus pennatus*)
A Àguila cuabarrada (*Hieraaetus fasciatus*)

Falconiformes (rapinyaires diürns)
B Xoriguer petit (*Falco naumanni*)
C Xoriguer (comú) (*Falco tinnunculus*)
B Falcó cama -roig (*Falco vespertinus*)
C Esmerla (*Falco columbarius*)
C Falcó mostatxut (*Falco subbuteo*)
B Falcó de la reina (*Falco eleonorae*)
B Falcó pelegrí (*Falco peregrinus*)

Gruiformes
C Rascló (*Rallus aquaticus*)
C Polla pintada (*Porzana porzana*)
C Rascletó (*Porzana parva*)
B Rasclet (*Porzana pusilla*)
B Guatl·la maresa (*Crex crex*)
D Polla blava (*Porphyrio porphyrio*)
B Fotja banyuda (*Fulica cristata*)
B Grua (vulgar) (*Grus grus*)
B Sisó (*Tetrax tetrax*)

Charadriiformes
B Garsa de mar (*Haematopus ostralegus*)
C Cames llargues (*Himantopus himantopus*)
C Bec d'alena (*Recurvirostra avosetta*)
C Torlit (*Burhinus oedipnemos*)
B Perdiu de mar (*Glareola pratincola*)
C Corriol petit (*Charadrius dubius*)
C Corriol gros (*Charadrius hiaticula*)
C Corriol camanegra (*Charadrius alexandrinus*)
B Corriol pit -roig (*Charadrius morinellus*)
C Daurada grossa (*Pluvialis apricaria*)

C Pigre gris (*Pluvialis squatarola*)
C Ter rit gros (*Calidris canutus*)
C Territ tresdits (*Calidris alba*)
C Territ menut (*Calidris minuta*)
Temari específic

Guia d'estudi. Accés a la categoria d'agent de l'escala bàsica d'Agents Rurals | 298

C Territ de Temminck (*Calidris temminckii*)
C Territ becllarg (*Calidris ferruginea*)
C Territ variant (*Calidris alpina*)
C Batallaire (*Philomachus pugnax*)
C Becadel l sord (*Lymnocyrtus minimus*)
C Becadell gros (*Gallinago media*)
C Tètol cuanegre (*Limosa limosa*)
C Tètol cuabarrat (*Limosa lapponica*)
C Polit cantaire (*Numenius phaeopus*)
C Becut (*Numenius arquata*)
C Gamba roja pintada (*Tringa erythropus*)
C Gamba roja vulg ar (*Tringa totanus*)
C Siseta (*Tringa stagnatilis*)
C Gamba verda (*Tringa nebularia*)
C Xivita (*Tringa ochropus*)
C Valona (*Tringa glareola*)
C Xivitona (vulgar) (*Actitis hypoleucos*)
C Remena -rocs (*Arenaria interpres*)
C Escuraflascons becfí (*Phalaropus lobatus*)
C Escuraflascons becgròs (*Phalaropus fulicarius*)
C Paràsit cuaample (*Stercorarius pomarinus*)
C Paràsit cuapunxegut (*Stercorarius parasiticus*)
C Paràsit cuallarg (*Stercorarius longicaudus*)
C Paràsit gros (*Stercorarius skua*)
C Gavina capnegra (*Larus melanoc ephalus*)
C Gavina menuda (*Larus minutus*)
B Gavina capblanca (*Larus genei*)
B Gavina corsa (*Larus audouinii*)
C Gavina cendrosa (*Larus canus*)
C Gavinot (*Larus marinus*)
C Gavineta (de tres dits) (*Rissa tridactyla*)
B Curroc (*Sterna nilotica*)
C Xatrac gros (*Sterna caspia*)
C Xatrac bengalí (*Sterna bengalensis*)
C Xatrac becllarg (*Sterna sandvicensis*)
C Xatrac (comú) (*Sterna hirundo*)
B Xatrac menut (*Sterna albifrons*)
C Fumarell carablanc (*Chlidonias hybrida*)
C Fumarell alablanc (*Chlidonias leucopterus*)
C Fumarell ne gre (*Chlidonias niger*)
C Somorgollaire (*Uria aalge*)
C Fraret (*Fratercula artica*)
C Gavot (*Alca torda*)

Pterocliformes

A Xurra (*Pterocles orientalis*)
A Ganga (*Pterocles alchata*)

Cuculiformes

C Cucut reial (*Clamator grandarius*)

D Cucut (*Cuculus canorus*)

Temari específic

Guia d'estudi. Accés a la categoria d'agent de l'escala bàsica d'Agents Rurals | 299

Estrigiformes (rapinyaires nocturns)

C Òliba (*Tyto alba*)

C Xot (*Otus scops*)

B Duc (*Bubo bubo*)

C Mussol (comú) (*Athene noctua*)

C Gamarús (*Strix aluco*)

C Mussol banyut (*Asio otus*)

C Mussol emigrant (*Asio flammeus*)

B Mussol pirinenc (*Aegolius funereus*)

Caprimulgiformes

C Enganyapastors (*Caprimulgus europaeus*)

C Siboc (*Caprimulgus ruficollis*)

Apodiformes

D Ballester (*Apus melba*)

D Falciot negre (*Apus apus*)

D Falciot pàl·lid (*Apus pallidus*)

Coraciiformes

C Blauet (*Alcedo atthis*)

D Abellerol (*Merops apiaster*)

Gaig blau (*Coracias garrulus*)

D Puput (*Upupa epops*)

Piciformes

C Colltort (*Jynx torquilla*)

D Picot verd (*Picus viridis*)

C Picot negre (*Dryocopus martius*)

D Picot garser gros (*Dendrocopos major*)

B Picot garser mitjà (*Dendrocopos medius*)

B Picot garser petit (*Dendrocopos minor*)

Passeriformes

A Alosa becuda (*Chersophilus duponti*)

C Calàndria (*Melanocorypha calandra*)

C Terrerola vulgar (*Calandrella brachydactyla*)

C Terrerola rogenca (*Calandrella rufescens*)

D Cogullada (vulgar) (*Galerida cristata*)

D Cogullada fos ca (*Galerida theklae*)

D Cotoliu (*Lullula arborea*)

C Oreneta de ribera (*Riparia riparia*)

D Roquerol (*Ptyonoprogne rupestris*)

D Oreneta vulgar (*Hirundo rustica*)

D Oreneta cua -rogenca (*Hirundo daurica*)

D Oreneta cuablanca (*Delichon urbicum*)

D Trobat (*Anthus c ampestris*)
D Piula dels arbres (*Anthus trivialis*)
D Titella (*Anthus pratensis*)
D Piula gola -roja (*Anthus cervinus*)
Temari específic

Guia d'estudi. Accés a la categoria d'agent de l'escala bàsica d'Agents Rurals | 300

D Grasset de muntanya (*Anthus spinoletta*)
D Cuereta groga (*Motacilla flava*)
D Cuereta torrentera (*Motacilla cinerea*)
D Cuereta blanca (*Motacilla alba*)
C Merla d'aigua (*Cinclus cinclus*)
D Cargolet (*Troglodytes troglodytes*)
D Pardal de bardissa (*Prunella modularis*)
D Cercavores (*Prunella collaris*)
C Cuaenlairat (*Cercotrichas galactotes*)
D Pit -roig (*Erithacus rubecula*)
D Rossinyol (*Luscinia megarhynchos*)
D Cotxa blava (*Luscinia svecica*)
D Cotxa fumada (*Phoenicurus ochrurus*)
C Cotxa cua -roja (*Phoenicurus phoenicurus*)
D Bitxac rogenc (*Saxicola rubetra*)
D Bitxac comú (*Saxicola torquatus*)
D Còlit gris (*Oenanthe oenanthe*)
D Còlit ros (*Oenanthe hispanica*)
C Còlit negre (*Oenanthe leucura*)
D Merla roquera (*Monticola saxatilis*)
D Merla blava (*Monticola solitarius*)
D Merla de pit blanc (*Turdus torquatus*)
D Rossinyol bord (*Cettia cetti*)
D Trist (*Cisticola juncidis*)
D Boscaler pintat gros (*Locustella naevia*)
C Boscaler comú (*Locustella luscinioides*)
C Boscarla mostatxuda (*Acrocephalus melanopogon*)
B Boscarla d'aigua (*Acrocephalus paludicola*)
D Boscarla dels joncs (*Acrocephalus schoenobaenus*)
D Boscarla de canyar (*Acrocephalus scirpaceus*)
D Balquer (*Acrocephalus arundinaceus*)
D Bosqueta pàl·lida occidental (*Hippolais opaca*)
D Bosqueta vulgar (*Hippolais polyglotta*)
D Tallarol de casquet (*Sylvia atricapilla*)
D Tallarol gros (*Sylvia borin*)
D Tallarol emmascarat (*Sylvia hortensis*)
D Tallareta vulgar (*Sylvia communis*)
C Tallarol trencamates (*Sylvia conspicillata*)
D Tallareta cuallarga (*Sylvia undata*)
D Tallarol de garriga (*Sylvia cantillans*)
D Tallarol capnegre (*Sylvia melanocephala*)
D Mosquiter pàl·lid (*Phylloscopus bonelli*)
D Mosquiter xiulaire (*Phylloscopus sibilatrix*)
D Mosquiter comú (*Phylloscopus collybita*)
D Mosquiter ibèric (*Phylloscopus ibericus*)
D Mosquiter de passa (*Phylloscopus trochilus*)
D Reietó (*Regulus regulus*)

D Bruel (*Regulus ignicapilla*)
D Papamosques gris (*Muscicapa striata*)
D Papamosques de collar (*Ficedula albicollis*)
D Mastegatxes (*Ficedula hypoleuca*)
B Mallerenga de bigotis (*Panurus biarmicus*)
D Mallerenga cuallarga (*Aegithalos caudatus*)
D Mallerenga d'aigua (*Parus palustris*)
Temari específic

Guia d'estudi. Accés a la categoria d'agent de l'escala bàsica d'Agents Rurals | 301

D Mallerenga emplomallada (*Parus cristatus*)
D Mallerenga petita (*Parus ater*)
D Mallerenga blava (*Parus caeruleus*)
D Mallerenga carbonera (*Parus major*)
D Pica -soques blau (*Sitta europaea*)
C Pela -roques (*Tichodroma muraria*)
D Raspinell pirinenc (*Certhia familiaris*)
D Raspinell comú (*Certhia brachydactyla*)
C Teixidor (*Remiz pend ulinus*)
D Oriol (*Oriolus oriolus*)
D Escorxador (*Lanius collurio*)
C Botxí meridional (*Lanius meridionalis*)
D Capsigrany (*Lanius senator*)
A Trenca (*Lanius minor*)
C Gralla de bec groc (*Pyrrhocorax graculus*)
C Gralla de bec vermell (*Pyrrhocorax pyrrhocorax*)
D Gralla (*Corvus monedula*)
D Pardal roquer (*Petronia petronia*)
C Pardal d'ala blanca (*Montifringilla nivalis*)
D Pinsà mec (*Fringilla montifringilla*)
D Gafarró (*Serinus serinus*)
D Llucareta (*Serinus citrinella*)
D Ller (*Carduelis spinus*)
D Trencapinyes (*Loxia curvirostra*)
D Pinsà borroner (*Pyrrhula pyrrhula*)
C Durbec (*Coccothraustes coccothraustes*)
D Sit blanc (*Plectrophenax nivalis*)
D Verderola (*Emberiza citrinella*)
D Gratapalles (*Emberiza cirrus*)
D Sit negre (*Emberiza cia*)
D Hortolà (*Emberiza hortulana*)
B Re picatalons (*Emberiza schoeniclus*)

Rèptils

Quelonis (tortugues)
B Tortuga mediterrània (*Testudo hermanni*)
B Tortuga d'estany (*Emys orbicularis*)
C Tortuga de rierol (*Mauremys leprosa*)
B Tortuga careta (*Caretta caretta*)
B Tortuga verda (*Chelonia mydas*)
B Tortuga llaüt (*Dermochelys coriacea*)

Saures

- D Dragó rosat (*Hemidactylus turcicus*)
- D Dragó comú (*Tarentola mauritanica*)
- D Vidriol (*Anguis fragilis*)
- D Serpeta cega (*Blanus cinereus*)
- C Sargantana cua -roja (*Acanthodactylus erythrurus*)
- C Llangardaix pirinenc (*Lacerta agilis*)
- Temari específic

Guia d'estudi. Accés a la categoria d'agent de l'escala bàsica d'Agents Rurals | 302

- C Llangardaix ocel·lat (*Lacerta lepida*)
- D Lluert (*Lacerta bilineata*)
- C Sargantana vivípara (*Lacerta vivipara*)
- D Sargantana ibèrica (*Podarcis hispanica*)
- D Sargantana roquera (*Podarcis muralis*)
- D Sargantaner gros (*Psammmodromus algirus*)
- D Sarga ntaner petit (*Psammmodromus hispanicus*)
- C Sargantana pirinenca (*Iberolacerta bonnali*)
- B Sargantana pallaresa (*Iberolacerta aurelioi*)
- B Sargantana aranese (*Iberolacerta aranica*)
- D Lludrió ibèric (*Chalcides bedriagai*)
- D Lludrió llistat (*Chalcides striatus*)

Ofidis (serps)

- D Serp de ferradura (*Hemorrhois hippocrepis*)
- D Serp verd -i-groga (*Hierophis viridifavus*)
- D Serp llisa septentrional (*Coronella austriaca*)
- D Serp llisa meridional (*Coronella girondica*)
- D Serp d'Esculapi (*Zamenis longissimus*)
- D Serp blanca (*Rhinechis scalaris*)
- D Serp verda (*Malpolon monspessulanus*)
- D Serp d'aigua (*Natrix maura*)
- D Serp de collaret (*Natrix natrix*)
- D Eскурçó ibèric (*Vipera latastei*)

Amfibis

Urodels

- C Tritó pirinenc (*Calotriton asper*)
- B Tritó del Montseny (*Calotriton arnoldi*)
- C O fegabous (*Pleurodeles waltl*)
- D Salamandra (*Salamandra salamandra*)
- D Tritó palmat (*Lissotriton helveticus*)
- D Tritó verd (*Triturus marmoratus*)

Anurs

- D Tòtil (*Alytes obstetricans*)
- D Gripau d'esperons (*Pelobates cultripes*)
- D Granoteta de punts (*Pelodytes punctatus*)
- D Gripau comú (*Bufo bufo*)
- D Gripau corredor (*Bufo calamita*)
- D Reineta (meridional) (*Hyla meridionalis*)
- D Granota roja (*Rana temporaria*)

Peixos Osteïctis

Temari específic

Guia d'estudi. Accés a la categoria d'agent de l'escala bàsica d'Agents Rurals | 303

Clupeïformes

B Guerxa (*Alosa alosa*)

B Saboga (*Alosa fallax*)

Condrostis

Petromizoniformes

D Llamprea de mar (*Petromyzon marinus*)

Acipenseriformes

B Esturió (*Acipenser sturio*)

Teleostis

Cipriniformes

C Fartet (*Aphanius iberus*)

C Samaruc (*Valencia hispanica*)

D Madrilleta roja (*Rutilus arcasii*)

D Llopet comú (*Cobitis paludica*)

D Llop de riu (*Noemacheilus barbatulus*)

Gasterosteïformes

D Punxoset o espinós (*Gasterosteus aculeatus*)

Escorpeniformes

D Cavilat o cabilac (*Cottus gobio*)

Perciformes

D Rabosa de riu o barb caní Blenniidae (*Blennius fluviatilis*)

■ Invertebrats

Mol·luscs

Bivalves

Unionoides

A Nàiada auriculada (*Margaritifera auricularia*)

D Nàiada anodonta (*Anodonta cygnea*)

Temari específic

Guia d'estudi. Accés a la categoria d'agent de l'escala bàsica d'Agents Rurals | 304

B Nàiada allargada rossellonesa (*Unio aleroni*)

D Nàiada allargada de l'Ebre (*Unio elongatulus*)

D Nàiada rodona (*Psilunio littoralis*)

Gasteròpodes

D (*Vertigo moulinsiana*)

Artròpodes

Crustacis

D Tortugueta (*Triops cancriformis*)

C Cranc de riu (*Austropotamobius pallipes*)

Insectes coleòpters

C Rosalia (*Rosalia alpina*)

D Escanyapolls o cérvol volant (*Lucanus cervus*)

D Osmoderma (*Osmoderma eremita*)

Insectes lepidòpters

D Apol·lo o parnàs (*Parnassius apollo*)

D Parnàs (*Parnassius mnemosyne*)

D (*Euphydryas (Eurodryas) aurinia*)

D (*Maculinea teleius*)

D (*Maculinea nausithous*)

D (*Proserpinus proserpina*)

D (*Eriogaster catax*)

D Graellsia (*Graellsia isabellae*)

Insectes odonats

D (*Coenagrion mercuriale*)

D (*Oxygastra curtisii*)

Insectes ortòpters

D Saga (*Saga pedo*).

El departament competent en matèria de biodiversitat, d'acord amb l'estat de les poblacions de la fauna salvatge autòctona, pot ampliar la relació d'espècies protegides a Catalunya.

Les espècies declarades anualment espècies protegides o de caça o pesca prohibides per les resolucions que estableixen els períodes hàbils de caça i de pesca en el territori de Catalunya es consideren espècies de l'annex, amb la categoria D, mentre dura la temporada de caça o de pesca, i són sotmeses a idèntica protecció.

La imposició de qualsevol sanció establerta per aquesta Llei no exclou la valoració de l'exemplar en el cas que es tracti de fauna protegida, la responsabilitat civil i l'eventual indemnització de danys i perjudicis que puguin correspondre a la persona sancionada, Temari específic

Guia d'estudi. Accés a la categoria d'agent de l'escala bàsica d'Agents Rurals | 305 inclosa la reparació dels danys mediambientals causats. Les espècies de fauna protegida, indicades en l'annex, tenen el valor econòmic següent:

A: 6.000 euros

B: 2.000 euros

C: 300 euros

D: 100 euros

El valor econòmic per la mort o la irrecuperabilitat de qualsevol exemplar d'espècie de vertebrat salvatge no cinegètic, exceptuant-ne els rosegadors no protegits i els peixos,

llevat dels supòsits autoritzats, és, com a mínim, la determinada per a la categoria D. A les espècies salvatges de presència accidental o ocasional a Catalunya que no tinguin un origen provocat per l'ésser humà se'ls aplica el valor econòmic de la categoria C.

7.1.3.3. Àrees de protecció de fauna salvatge a utòctona

Amb la finalitat de conservar les espècies animals, la Llei de protecció dels animals estableix les àrees de protecció següents:

a) Les reserves naturals de fauna salvatge: són àrees limitades per protegir determinades espècies i/o poblacions de la fauna salvatge en perill d'extinció. La declaració ha de ser atorgada pel departament competent en matèria de medi ambient, un cop feta la informació pública adient. No s'hi pot permetre cap activitat que perjudiqui o pugui perjudicar l'espècie o la població per a la protecció de la qual s'ha fet la declaració.

b) Els refugis de fauna salvatge: són àrees limitades per preservar la fauna. La declaració ha de ser atorgada pel departament competent en matèria de medi ambient, d'ofici o a instància de les persones propietàries del terreny, amb l'informe previ del Consell de Caça de Catalunya, i, si es tracta de terrenys inclosos en àrees privades de caça, havent fet prèviament la informació pública adient. En els refugis de fauna salvatge és prohibida la caça.

7.1.4. Regulació sobre protecció de la fauna salvatge a la Llei d'espais naturals

(Llei 12/1985, de 13 de juny, d'espais naturals)

La Llei d'espais naturals preveu diferents nivells de protecció dels espais naturals: la protecció genèrica, els Espais d'Interès Natural (EIN) i els Espais Naturals de Protecció Especial (ENPE).

A nivell dels Espais d'Interès Natural (EIN), el Decret 328/1992, de 14 de desembre, pel qual s'aprova el Pla d'Espais d'Interès Natural, va declarar espècies de fauna estrictament protegides en determinats espais, assenyalades en el seu Annex 4.

Aquesta declaració implica la prohibició de la persecució, de la caça, de la captura i de la comercialització dels animals, de les seves despulles o fragments i, en el cas de les espècies ovíparas, de llurs ous i nius, i la protecció, si s'escau, del medi natural en què viu aquesta fauna.

Temari específic

Guia d'estudi. Accés a la categoria d'agent de l'escala bàsica d'Agents Rurals | 306

Pel que fa als Espais Naturals de Protecció especial, la Llei 12/1985, de 13 de juny, d'espais naturals, va crear la figura de les reserves naturals, parcials i integrals. Són reserves naturals els espais naturals d'extensió reduïda i de considerable interès científic que són objecte d'aquesta declaració per aconseguir de preservar íntegrament el conjunt d'ecosistemes naturals que contenen o d'alguna de les seves parts. La declaració de reserves naturals es fa per llei quan és reserva integral i per decret del Consell Executiu quan és reserva parcial.

Les reserves naturals integrals poden tenir per finalitats:

a) Preservar de qualsevol intervenció humana tots els sistemes naturals i llur evolució. Només hi són permeses les activitats d'investigació científica i de divulgació de llurs valors. L'accessibilitat hi és rigorosament controlada.

b) Incidir sobre l'evolució dels sistemes naturals per assegurar -ne el millorament, la reconstrucció i la regeneració i per aprofundir -ne el coneixement. Només s'admeten, a més de les activitats permeses de la lletra a), els treballs científics propis dels objectius de la reserva.

Els objectius de les reserves naturals parcials poden ésser els següents:

- a) Protegir d'una manera absoluta les formacions geològiques i geomorfològiques i determinats biòtops, espècies, hàbitats i comunitats.
- b) Conservar o constituir escales en les vies migratòries de la fauna salvatge.

No es permeten en cap cas les activitats que directament o indirectament poden perjudicar els valors naturals de protecció.

La declaració com a reserva natural, parcial o integral, implica la inclusió automàtica en el Pla d'espais d'interès natural.

D'altra banda, són zones de protecció especial per als ocells (ZEPA) els espais on hi ha espècies de les incloses en l'annex I de la Directiva 2009/147/CE del Parlament Europeu i del Consell, de 30 de novembre, relativa a la conservació de les aus, i espècies migratòries no incloses en el dit annex però que arriben regularment. En aquests espais s'han d'aplicar mesures de conservació especials per a assegurar la supervivència i la reproducció de les espècies d'ocells en llur àrea de distribució.

El Govern declara les zones de protecció especial per als ocells els territoris més adequats en nombre i en superfície per a la conservació de les espècies d'ocells indicades. En el cas de les espècies migratòries s'han de tenir en compte les necessitats de protecció de llurs àrees de reproducció, muda i hivernada i llurs zones de descans, i s'ha d'atorgar una importància especial a les zones humides, molt especialment a les declarades d'importància internacional. La declaració com a zona de protecció especial per als ocells (ZEPA) implica la inclusió automàtica en el Pla d'espais d'interès natural.

Temari específic

Guia d'estudi. Accés a la categoria d'agent de l'escala bàsica d'Agents Rurals | 307

7.1.5. Normativa relacionada

- Llei 42/2007, de 13 de desembre, del patrimoni natural i de la biodiversitat .
- Reial Decret 1997/1995, de 7 de desembre, pel qual s'estableixen mesures per contribuir a garantir la biodiversitat mitjançant la conservació dels hàbitats naturals i de la fauna i la flora silvestres.
- Llei 12/1985, de 13 de juny, d'espais naturals
- Decret 328/1992, de 14 de desembre, pel qual s'aprova el Pla d'espais d'interès natural .
- Decret Legislatiu 2/2008, de 15 d'abril pel qual s'aprova el text refós de la Llei de protecció dels animals .

Temari específic

Guia d'estudi. Accés a la categoria d'agent de l'escala bàsica d'Agents Rurals | 308

Catàleg espanyol d'espècies amenaçades

7.2.1. Introducció

Dins el Llistat d'Espècies Silvestres en Règim de Protecció Especial, hi ha el Catàleg Espanyol d'Espècies Amenaçades que inclou, quan hi hagi informació tècnica o científica que així ho aconselli, els tàxons o poblacions de la biodiversitat amenaçada, incloent-los en algunes de les categories següents:

- a) En perill d'extinció: tàxons o poblacions la supervivència de les quals és poc probable si els factors causals de la seva situació actual continuen actuant.
- b) Vulnerable: tàxons o poblacions que corren el risc de passar a la categoria anterior en un futur immediat si els factors adversos que hi actuen no són corregits.

La catalogació, descatalogació o canvi de categoria d'un tàxon o població al Catàleg Espanyol d'Espècies Amenaçades l'ha de fer el Ministeri competent en matèria de biodiversitat, a proposta de la Comissió Estatal per al Patrimoni Natural i la Biodiversitat, a iniciativa de les comunitats autònomes o del mateix Ministeri, quan hi hagi informació tècnica o científica que així ho aconselli.

Qualsevol ciutadà o ciutadana o organització podrà sol·licitar la iniciació del procediment d'inclusió, canvi de categoria o exclusió acompanyant a la sol·licitud corresponent una argumentació científica de la mesura proposada.

Les comunitats autònomes, en els seus àmbits territorials respectius, poden establir catàlegs d'espècies amenaçades, establert, a més de les dues categories indicades, altres categories específiques, determinant les prohibicions i actuacions suplementàries que es considerin necessàries per preservar-les.

Les comunitats autònomes poden, si escau, incrementar el grau de protecció de les espècies del Catàleg Espanyol d'Espècies Amenaçades als seus catàlegs autonòmics, incloent-les en una categoria superior d'amenaça.

7.2.2. Efectes de la inclusió al Catàleg Espanyol d'Espècies Amenaçades.

La inclusió d'un tàxon o població en la categoria d'en perill d'extinció comportarà, en un termini màxim de tres anys, l'adopció d'un pla de recuperació, que inclogui les mesures més adequades per al compliment dels objectius buscats, i, si s'escau, la designació d'àrees crítiques.

A les àrees crítiques, i a les àrees de potencial reintroducció o expansió d'aquests tàxons o poblacions definides com a tals als plans de recuperació, es fixaran mesures de conservació i instruments de gestió, específics per a aquestes àrees o integrats en altres plans, que evitin les afeccions negatives per a les espècies que hagin motivat la designació d'aquestes àrees.

La inclusió d'un tàxon o població en la categoria de vulnerable comporta l'adopció, en un termini màxim de cinc anys, d'un pla de conservació que inclogui les mesures més adequades per al compliment dels objectius cercats.

Temari específic

Guia d'estudi. Accés a la categoria d'agent de l'escala bàsica d'Agents Rurals | 309

Per a aquells tàxons o poblacions que comparteixen els mateixos problemes de conservació o àmbits geogràfics similars, es poden elaborar plans que abastin diversos tàxons o poblacions simultàniament.

Per a les espècies o poblacions que visquin exclusivament o en alta proporció en espais naturals protegits, Red Natura 2000 o àrees protegides per instruments internacionals, els plans es podran integrar a les corresponents figures de planificació i gestió dels espais esmentats.

Les comunitats autònomes han d'elaborar i aprovar els plans de conservació i de recuperació per a les espècies amenaçades terrestres.

En el cas de les espècies marines, el Ministeri competent en matèria de biodiversitat elaborarà i aprovarà els plans de recuperació i conservació, mitjançant ordre ministerial.

Sense perjudici de la normativa sanitària vigent, el trasllat o moviment internacional d'exemplars vius d'espècies incloses al Catàleg Espanyol d'Espècies Amenaçades haurà de comptar amb una autorització prèvia de la comunitat autònoma, amb l'informe previ de la Direcció General competent del Ministeri competent en matèria de biodiversitat. En el cas de les espècies marines de competència estatal, aquesta autorització s'erà emesa pel Ministeri competent en matèria de biodiversitat.

7.2.3. Normativa relacionada

- Reial Decret 139/2011, de 4 de febrer, per al desenvolupament de la Llista d'espècies silvestres en règim de protecció especial i del Catàleg espanyol d'espècies amenaçades.

Temari específic

Guia d'estudi. Accés a la categoria d'agent de l'escala bàsica d'Agents Rurals | 310

Prohibicions i autoritzacions relacionades amb la fauna protegida

7.3.1. Prohibicions i autoritzacions relacionades amb la fauna protegida contingudes a la Llei estatal 42/2007, de 13 de desembre, del patrimoni natural i de la biodiversitat

7.3.1.1. Prohibicions genèriques, relacionades amb totes les espècies silvestres autòctones

La Llei estatal 42/2007, de 13 de desembre, del patrimoni natural i de la biodiversitat, té una article genèric anomenat "Garantia de conservació d'espècies autòctones silvestres" (art. 54) que estableix, entre altres, que queda prohibit de donar mort, danyar, molestar o inquietar intencionadament els animals silvestres, sigui quin sigui el mètode emprat o la fase del seu cicle biològic. Aquesta prohibició inclou la seva retenció i captura en viu, la destrucció, dany, recol·lecció i retenció dels seus nius, de les seves cries o dels seus ous, aquests darrers encara estant buits, així com la possessió, transport, trànsit i comerç d'exemplars vius o morts o de les seves restes, incloent-hi el comerç exterior. Per a les espècies d'animals no compreses en el Reial decret 139/2011, de 4 de febrer, per al desenvolupament de la Llista d'espècies silvestres en règim de protecció especial i del Catàleg espanyol d'espècies amenaçades, aquestes prohibicions no s'aplicaran en els supòsits amb regulació específica, en especial a la legislació de forests, caça, agricultura, sanitat i salut públiques, pesca continental i pesca marítima, o en els supòsits regulats per l'Administració General de l'Estat o les comunitats autònomes, en l'àmbit de les seves competències, per explotar-les, de manera compatible amb la conservació d'aquestes espècies.

Queda prohibit l'alliberament no autoritzat d'exemplars d'espècies al·lòctones i autòctones de fauna, o d'animals domèstics, al medi natural.

7.3.1.2. Prohibicions respecte de les espècies protegides

Prohibicions per les espècies incloses al Llistat d'Espècies Silvestres en Règim de Protecció Especial:

■ Animals, incloent les larves, cries o ous: prohibició de qualsevol actuació realitzada amb la finalitat de matar -les, capturar -les, perseguir -les o molestar -les. També queda prohibida la destrucció o deteriorament dels seus nius, vivers i llocs de reproducció, hivernada o repòs.

■ Prohibició de posseir, naturalitzar, transportar, vendre, comerciar o intercanviar, oferir amb finalitat de vendre o intercanviar, importar o exportar exemplars vius o morts, així com les seves restes, llevat dels casos en que aquestes activitats puguin ser clarament beneficioses per la seva conservació, d'una forma controlada per l'Administració i en els casos que es determini reglamentàriament. Aquestes prohibicions s'apliquen a totes les fases del cicle biològic d'aquestes espècies, subespècies o poblacions.

Temari específic

Guia d'estudi. Accés a la categoria d'agent de l'escala bàsica d'Agents Rurals | 311

7.3.1.3. Espècies objecte de caça i pesca

La caça i la pesca en aigües continentals només es podrà realitzar sobre les espècies que determinin les Comunitats Autònomes, i en cap cas podrà afectar a les espècies incloses al Llistat d'Espècies Silvestres en Règim de Protecció Especial, o a les prohibides per la Unió Europea.

7.3.1.4. Procediments de caça i de pesca prohibits

Està prohibida la tinença, utilització i comercialització de tots els procediments massius o no selectius per la captura o mort d'animals, especialment els enumerats a l'Annex VII de la Llei estatal 42/2007, de 13 de desembre, del patrimoni natural i de la biodiversitat, així com els procediments que puguin causar la desaparició local, o pertorbar greument la tranquil·litat de les poblacions d'una espècie.

Particularment queden inclosos en el paràgraf anterior la tinença, utilització i comercialització dels procediments per la captura o mort d'animals i mitjans de transport prohibits per la Unió Europea, que s'enumeren a les lleis a) i b) de l'annex VII de la Llei estatal 42/2007, de 13 de desembre, del patrimoni natural i de la biodiversitat:

ANNEX VII: Procediments per la captura o mort d'animals i mitjans de transport prohibits:

a) Mitjans massius o no selectius

- Animals cecs o mutilats utilitzats com a reclam
- Gravadors i magnetòfons, aparells d'electrocució, dispositius elèctrics i electrònics que puguin matar o atordir.
- Fonts lluminoses artificials, miralls, dispositius per il·luminar els objectius, dispositius de visor que incloguin un convertidor d'imatge o un amplificador d'imatge electrònic pel tir nocturn.
- Armes semiautomàtiques o automàtiques amb un carregador que pugui contenir més de dos cartutxos.
- Trampes no selectives en el seu principi o en les seves condicions d'ús.
- Xarxes, llaços (només per aus), paranys, trampes -parany, verí, esquers enverinats o tranquil·litzants.
- Vesc.
- Explosius.
- Asfixia amb gas o fum.
- Ballestes.
- Hams (excepte per l'exercici de la pesca)

b) Mitjans de transport

- Aeronaus
- Vehicles de motor
- Barques a motor (excepte per l'exercici de la pesca)

Durant l'exercici de la caça i el tir esportiu es prohibeix la tinença i la utilització de municions que contingui plom, quan aquestes activitats es realitzin en zones humides incloses al Llistat del Conveni relatiu a zones humides d'Importància Internacional, a les de la Xarxa Natura 2000 i a les incloses en espais naturals protegits.

Temari específic

Guia d'estudi. Accés a la categoria d'agent de l'escala bàsica d'Agents Rurals | 312

7.3.1.5. Autoritzacions

Les prohibicions anteriors, sobre les espècies silvestres autòctones i les espècies protegides, podran quedar sense efecte, prèvia autorització administrativa de la Comunitat Autònoma o de la Administració General de l'Estat, en l'àmbit de les seves competències, si no hi hagués una altra solució satisfactòria i, sense que suposi perjudicar el manteniment en un estat de conservació favorable de les poblacions de

que es tracti, a la seva àrea de distribució natural, quan concorri alguna de les circumstàncies següents:

- a) Si de la seva aplicació deriven efectes perjudicials per a la salut i la seguretat de les persones.
- b) Per pre venir perjudicis importants als cultius, el bestiar, els boscos, la pesca i la qualitat de les aigües. Excepte en el cas de les aus, també es pot aplicar aquesta excepció en cas de perjudici important a altres formes de propietat.
- c) Per raons imperioses d'in terès públic de primer ordre, incloses les de caràcter socioeconòmic i conseqüències beneficioses d'importància primordial per al medi ambient. Aquesta excepció no és aplicable en el cas de les aus.
- d) Quan sigui necessari per raó de recerca, educació, repobl ació o reintroducció, o quan es necessiti per a la cria en captivitat orientada a aquests fins.
- e) En el cas de les aus, per prevenir accidents en relació amb la seguretat aèria.
- f) Per permetre, en condicions estrictament controlades i mitjançant mètodes select ius, la captura, retenció o qualsevol altra explotació prudent de determinades espècies no incloses a la Llista d'espècies silvestres en règim de protecció especial, en petites quantitats i amb les limitacions necessàries per garantir -ne la conservació.
- g) Per protegir la flora i la fauna silvestres i els hàbitats naturals.

En el cas de captura en viu d'exemplars, els mètodes de captura o marcatge han d'adoptar l'alternativa amb menor probabilitat de produir lesions o provocar mort a litat dels exemplars captura ts.

La concessió d'autoritzacions per la pràctica del marcatge d'exemplars de fauna silvestre, en especial a través de l'anellament científic, quedarà supeditada a que el sol·licitant demostrï la seva aptitud pel desenvolupament de l'activitat, sobre una b ase mínima de coneixements comuns que es fixin per la Conferència Sectorial de Medi Ambient, amb la col·laboració de les entitats i societats científiques relacionades amb el marcatge .

7.3.2. Prohibicions i autoritzacions relacionades amb la fauna protegida con tingudes a la Llei de protecció dels animals

7.3.2.1. Prohibicions

Es prohibeix matar i maltractar els animals emprats en produccions cinematogràfiques, televisives, artístiques o publicitàries, o causar -los danys o estrès, de manera que el dret a la producció i l a creació artístiques, quan es desenvolupi dins un espectacle, queda subjecte a les normes de policia d'espectacles, com poden ser l'autorització administrativa prèvia. La difusió audiovisual d'aquest tipus de produccions queda restringida a horaris en què no puguin ser observades per menors i ferir -los la sensibilitat.

Temari específic

Guia d'estudi. Accés a la categoria d'agent de l'escala bàsica d'Agents Rurals | 313

■ Arts prohibits per a la captura d'animals : es prohibeix la venda i la utilització de xarxes japoneses. Aquests arts només poden de ser utilitzats amb finalitats científiques, mitjançant l'a utorització especial del departament competent en matèria de medi ambient i sota els requisits de precinte identificador que s'ha de determinar per reglament.

Es prohibeix la venda i la utilització de tota mena de paranys de tipus cep i del tipus ballesta per a la captura d'animals.

Es prohibeix la utilització de balins, d'armes d'aire comprimit i d'armes de calibre 22

en la pràctica de la caça.

■ Prohibicions respecte de la fauna autòctona protegida : respecte de les espècies de fauna salvatge autòctona protegides, es prohibeix la caça, la captura, la tinença, el tràfic o el comerç, la importació i l'exhibició pública, tant dels exemplars adults com dels ous o les cries, i també de les parts o restes, llevat dels supòsits especificats per reglament. Aquesta prohibició afecta tant les espècies vives com les dissecades i tant l'espècie com els tàxons inferiors.

Pel que fa a les espècies migratòries, es prohibeix especialment la pertorbació dels espais de concentració, cria, muda, hivernada i descans.

■ Protecció dels peixos de talla petita : es prohibeixen la pesca, el tràfic, la venda i el consum de peixos i de crancs menors de la fauna salvatge autòctona de 8 cm de llargada. Per als peixos, aquesta longitud es compta des de la punta de la boca fins al punt mitjà de l'aleta caudal. Per als crancs, la mida es compta des de l'ull fins a l'extrem de la cua estesa.

Cal indicar que la Llei 22/2009 del 23 de desembre, d'ordenació sostenible de la pesca en aigües continentals prohibeix la pesca, la possessió, el transport sense autorització i el consum d'exemplars de peixos o de crustacis que no assoleixin la mida mínima o que superin la mida màxima establertes per a les espècies de pesca no professional. Aquestes mides venen establertes en la Resolució anual de vedes de pesca. Vegeu el tema 5 de la present guia d'estudi.

7.3.2.2. Autoritzacions

■ Control de poblacions d'animals (en general) : es poden fer controls específics de poblacions d'animals considerats perjudicials o nocius, sempre que no es tracti d'exemplars d'espècies protegides. Les pràctiques destinades a la protecció de les collites no han d'implicar en cap cas la destrucció en massa d'animals no nocius ni d'exemplars d'espècies protegides. Això no obstant, el departament competent en matèria de medi ambient pot autoritzar motivadament i de manera excepcional la captura o el control d'exemplars d'espècies protegides quan no hi ha cap altre mètode per evitar-ne els danys.

Pel que fa als ocells, els mètodes de captura són els previstos a la normativa comunitària i legislació bàsica estatal. Pel que fa als rosegadors, excepcionalment, es poden utilitzar substàncies enganxoses per al control de plagues si per qüestions sanitàries, de seguretat o d'urgència es justifica la necessitat i sempre que aquesta activitat no pugui afectar cap espècie protegida ni el medi natural. Aquesta activitat només pot ser duta a terme per personal professional, en llocs tancats i adoptant les mesures adequades per evitar al màxim el patiment de l'animal.

Temari específic

Guia d'estudi. Accés a la categoria d'agent de l'escala bàsica d'Agents Rurals | 314

■ Filmació d'escenes fictícies de crueltat : la filmació, en l'àmbit territorial de Catalunya, per al cinema, la televisió o d'altres mitjans de difusió, que reproduïx escenes fictícies de crueltat, maltractament o sofriment d'animals requereix l'autorització prèvia de l'Administració competent, a fi de garantir que el dany sigui simulat i els productes i els mitjans utilitzats no provoquin cap perjudici a l'animal. El mitjà de difusió ha de fer constar que les situacions són fictícies i fer-hi constar el número d'autorització.

■ Possessió de Fauna salvatge no autòctona : les persones propietàries o posseïdores d'animals que pertanyen a les espècies de fauna salvatge no autòctona que es determinin per reglament han de tenir l'autorització prèvia del departament competent en matèria de medi ambient.

El Govern ha de determinar les espècies de fauna salvatge no autòctona que s'han d'inscriure en el Registre general d'animals de companyia per raons de protecció o seguretat de les persones o de protecció del medi ambient.

■ **Autoritzacions de captura en viu** : en condicions estrictament controlades, el departament competent en matèria de medi ambient pot autoritzar la captura en viu amb finalitats científiques, culturals, de reproducció en captivitat, de repoblació o de reintroducció en altres zones d'exemplars adults d'algunes de les espècies que detalla l'annex. En casos excepcionals i amb les mateixes finalitats, també es pot autoritzar la recollida d'ous i de cries.

En cas que no comporti amenaça per a les poblacions de l'espècie, es pot autoritzar la captura en viu d'exemplars adults o la recollida d'ous i cries de les espècies que detalla l'annex amb la finalitat de reintroduir aquestes espècies en altres àrees de Catalunya. Aquestes operacions requereixen un informe previ del departament competent en matèria de medi ambient sobre l'estat de la població d'aquella espècie a Catalunya.

D'acord amb el que s'estableixi per reglament, es pot autoritzar la captura en viu, la cria en captivitat, la possessió i l'exhibició pública d'exemplars de pinsà comú (Fringil la coelebs), cadenera (Carduelis carduelis), verdum (Carduelis chloris) i passerell (Carduelis cannabina) per a activitats tradicionals relacionades amb el cant, sempre que no comportin un detriment per a les poblacions d'aquestes espècies.

■ **Caça selectiva temporal** : Només si cal reduir la població animal d'una espècie protegida, en interès de la protecció d'altres espècies assenyalades per l'annex o per prevenir danys importants a conreus, ramats o forests, es pot autoritzar la caça selectiva temporal d'espècies indicades per l'annex. Aquesta autorització té caràcter extraordinari i requereix un informe que demostrï que l'operació de caça selectiva que s'ha de practicar no posa en perill el nivell de població, la distribució geogràfica o la taxa de reproducció de l'espècie protegida en el conjunt de Catalunya.

Durant el temps que duri la cacera, aquesta ha de ser controlada per representants del departament competent en matèria de biodiversitat .

■ **Lliuraments a nuclis zoològics i altres centres** : es faculta el departament competent en matèria de medi ambient perquè lliuri a nuclis zoològics o a altres centres exemplars vius irrecuperables per a la natura, amb finalitats científiques o educatives, o exemplars dissecats o les seves parts de les espècies protegides de Temari específic

Guia d'estudi. Accés a la categoria d'agent de l'escala bàsica d'Agents Rurals | 315
la fauna salvatge autòctona recollides en l'annex d'aquesta Llei, tant si provenen de comisos com directament de la natura.

7.3.3. Normativa relacionada

- Llei 42/2007, de 13 de desembre, de l patrimoni natural i de la biodiversitat .
- Decret Legislatiu 2/2008, de 15 d'abril pel qual s'aprova el text refós de la Llei de protecció dels animals .

Temari específic

Guia d'estudi. Accés a la categoria d'agent de l'escala bàsica d'Agents Rurals | 316

Fauna salvatge autòctona i no autòctona

7.4.1. Introducció

La regulació de la fauna salvatge autòctona i no autòctona es troba al Títol V del Text Refós de la Llei de Protecció dels animals. A més a més, diverses activitats sobre la fauna salvatge autòctona es troba regulada en diverses normes que desenvolupen aquest Text Refós. Aquestes activitats regulades són les següents:

- Taxidèrmia
- Falconeria
- Certàmens i concentracions d'animals
- Manteniment d'animals salvatges en captivitat
- Activitats fotogràfiques, científiques i esportives que poden afectar a la fauna salvatge (Tema 15)

7.4.2. Taxidèrmia

En el cas d'animals morts, o d'animals ferits que s'han de sacrificar en no aconseguir -se que es recuperin, el departament competent en matèria de biodiversitat en pot autoritzar la dissecció i la permanència posterior en centres de caràcter científic, cultural o educatiu.

Només es pot permetre la dissecció als particulars si es demostra la mort natural de l'animal, però ha de tenir l'autorització prèvia del departament competent en matèria de biodiversitat. En cap cas no es pot autoritzar l'exhibició pública dels exemplars dissecats. Totes les institucions, els tallers i les persones que practiquen activitats de taxidèrmia han d'inscriure's a l'Registre de tallers de taxidermistes (d'ara endavant Registre). La inscripció al Registre és obligatòria. Al registre constaran les dades següents:

- a) Número d'inscripció.
- b) Nom i cognoms del propietari de la taxidèrmia o de la persona que practiqui aquesta activitat.
- c) Domicili particular i el del taller o magatzem.
- d) DNI
- e) Número d'identificació fiscal si escau.

Totes les institucions, tallers i persones que practiquin la taxidèrmia han de portar un llibre d'inscripció en el qual constaran les dades referents a tots els exemplars de la fauna salvatge objecte de la dissecció total o parcial.

Al llibre hi constaran les dades següents:

- a) Espècie de l'exemplar objecte de dissecció.
- b) Procedència.

Temari específic

Guia d'estudi. Accés a la categoria d'agent de l'escala bàsica d'Agents Rurals | 317

- c) Data d'entrada de l'exemplar.
- d) en cas d'espècie protegida: nom i cognoms i adreça de la persona propietària i número d'autorització del departament competent en matèria de biodiversitat.
- e) Observacions (dissecció parcial, restauració, etc.).
- f) Data de lliurament a la persona propietària.

La persona encarregada del llibre d'inscripció segellarà, durant el mes de desembre de cada any, el llibre registre per al proper any. Aquest llibre ha d'estar a disposició del departament competent en matèria de biodiversitat perquè el pugui examinar.

En cap cas les persones taxidermistes podran accedir per a la seva tinença o naturalització cap exemplar o part d'un exemplar d'espècie protegida sense l'autorització prèvia corresponent del departament competent en matèria de biodiversitat.

L'autorització per a la naturalització o tinença d'un exemplar o part d'un exemplar d'espècie protegida comportarà la instal·lació d'una anella inviolable o precinte

identificatiu a l'exemplar o part de l'exemplar en qüestió.

Les col·leccions d'animals naturalitzats hauran de ser legalitzades pel departament competent en matèria de biodiversitat i comportarà el marcatge amb un precinte inviolable on hi figurarà el número de l'autorització de cadascun dels exemplars. Es considerarà col·lecció la possessió de més de 3 exemplars o parts d'exemplars naturalitzats d'espècies protegides. Les esmentades col·leccions només podran ser legalitzades si pertanyen a un centre de caràcter científic, cultural o educatiu. També es podran legalitzar col·leccions de particulars sempre que aquests hagin signat un conveni amb els esmentats centres.

Els centres de caràcter científic, cultural o educatiu que disposin de col·leccions d'animals naturalitzats hauran de comptar amb un llibre de registre, on s'hi faran constar les dades del centre i les dades dels exemplars o parts d'exemplars d'espècies protegides naturalitzats, amb el número d'autorització del departament competent en matèria de biodiversitat.

En cas de baixa de qualsevol exemplar o part d'un exemplar d'espècie protegida naturalitzada, tant d'una col·lecció autoritzada d'un centre de caràcter científic, cultural o educatiu, com d'un particular degudament autoritzat, hauran de retornar l'exemplar (o les seves restes), l'autorització corresponent i l'anella inviolable o el precinte identificatiu al departament competent en matèria de biodiversitat.

7.4.3. Falconeria

S'entén per falconeria l'ensinistrament, amb la finalitat de caçar, d'ocells rapinyaires pertanyents als ordres falconiformes, accipitriformes i estrigiformes.

Les persones que posseeixin ocells rapinyaires per a la pràctica de la falconeria, o la cria en captivitat d'espècies destinades a la falconeria, s'han d'inscriure al Registre d'ocells rapinyaires per a la pràctica de la falconeria. Els ocells rapinyaires no inscrits al Registre seran comissats.

Els ocells utilitzats per a la pràctica de la falconeria poden provenir de tres orígens diferents:

Temari específic

Guia d'estudi. Accés a la categoria d'agent de l'escala bàsica d'Agents Rurals | 318

a) Ocells procedents dels centres de recuperació: es tracta d'ocells d'espècies autòctones arribats als centres de recuperació del departament competent en matèria de biodiversitat per al seu tractament i posterior alliberació. Aquesta cessió comportarà la concessió d'un permís de tinença que s'expedirà per un termini màxim d'un any. Només en casos excepcionals, i en benefici de l'ocell, podrà renovar-se per una temporada més.

b) Ocells criats en captivitat per particulars: són els ocells pertanyents tant a espècies autòctones com exòtiques criades en captivitat.

c) Ocells importats de l'estranger o portats d'altres comunitats autònomes: són tots els ocells d'espècies tant autòctones com exòtiques que entren legalment a l'Estat espanyol, o els que legalitzats prèviament provenen d'altres comunitats autònomes. Els tenidors d'aquests ocells hauran de sol·licitar la inscripció al Registre, atenint-se en tot moment a la legislació vigent a Catalunya.

Només els exemplars criats en captivitat o els legalment importats de l'estranger podran ser objecte de comerç.

Tots els ocells registrats s'identificaran amb una anella inviolable, on constarà el mateix número que el del Registre. En cas d'e deteriorament de l'anella, la persona tenidora haurà de comunicar -ho immediatament al departament competent en matèria de biodiversitat per tal de canviar -la.

La persona tenidora haurà de disposar d'un permís de tinença on s'especificaran, a més del número de registre corresponent, les seves dades personals i característiques de l'ocell, a la vegada que s'indicarà el nom de la societat a la qual pertanyi. El permís de tinença s'haurà de renovar cada cinc anys. A efectes d'identificació, el permís de tinença haurà d'anar acompanyat del document nacional d'identitat del tenidor.

Tot ocell registrat per a la pràctica de la falconeria, independentment de la seva procedència, ha de ser ensinistrat i volat lliure anualment. Si no es compleix el que preveu el punt anterior, s'entendrà que el tenidor no utilitza l'ocell per a la finalitat per a la qual se li va concedir el permís de tinença, i es passarà l'ocell a disposició del departament competent en matèria de biodiversitat.

Perquè l'ocell pugui ser volat i/ o ensinistrat per una persona diferent de la que és titular del permís de tinença, sempre que la cessió sigui superior a dos mesos, s'haurà de notificar prèviament al departament competent en matèria de biodiversitat.

En cas de pèrdua de l'exemplar, totes les restes, l'anella i el permís de tinença hauran de ser retornats al departament competent en matèria de biodiversitat.

D'acord amb les característiques inherents a la pràctica de la falconeria i atès que es tracta d'una pràctica minoritària, el període durant el qual es podrà caçar amb ocells de falconeria s'establirà mitjançant la resolució anual de vedes. En qualsevol cas, es prohibeix la caça en el període comprès entre el primer diumenge de març i el tercer Temari específic

Guia d'estudi. Accés a la categoria d'agent de l'escala bàsica d'Agents Rurals | 319
diumenge de juliol (ambdós inclosos)¹. En la temporada de caça 2022-2023, el període hàbil per a la pràctica de caça amb ocells de falconeria és el comprès entre el segon diumenge d'octubre de 2022 (dia 9) i el quart diumenge de febrer de 2023 (dia 26), ambdós inclosos. En els terrenys cinegètics d'aprofitament comú, l'exercici de la caça amb falconeria resta limitat als dijous, dissabtes, diumenges i festius no locals.

En cap moment durant l'època de veda es podrà caçar més del que es considera el sustent diari de l'ocell: un màxim de dues preses/dia per a ocells de falconeria d'espècies mitjanes o grans (més de 450 gr) o una presa/dia per a ocells petits (menys de 450 gr). Els alliberaments efectuats per a l'ensinistrament en la falconeria resten exceptuats de l'obligació de disposar d'autorització del departament competent en matèria de caça.

Es considera cria en captivitat la que es produeix amb el fet d'ajuntar dos exemplars de sexes oposats de la mateixa espècie en una mateixa instal·lació o la inseminació artificial d'una femella.

Tota persona interessada en la cria en captivitat d'espècies utilitzades per a la pràctica de la falconeria, tant si es tracta d'una espècie autòctona com exòtica, necessita d'una autorització especial del departament competent en matèria de biodiversitat. Per a l'obtenció d'aquesta autorització, la persona interessada haurà de presentar la sol·licitud als serveis territorials, acompanyada d'un informe on s'especifiquin les instal·lacions, les disponibilitats, els coneixements en la matèria i les finalitats.

Per poder practicar la cria en captivitat també caldrà estar inscrit al Registre de Nuclis Zoològics, tal i com determina el Decret Legislatiu 2/2008, de 15 d'abril pel qual s'aprova el text refós de la Llei de protecció dels animals.

Els exemplars utilitzats per a la cria en captivitat poden ser:

- Exemplars irrecuperables provinents de centres de recuperació.
- Altres exemplars degudament legalitzats (importats o criats en captivitat).

Tots els polls s'identificaran amb una anella inviolable d'acord amb el que disposa l'article 5 de l'Ordre de 3 d'octubre de 1990, per la qual es regula la pràctica de la falconeria.

1 La Resolució anual de vedes de caça 2022 -2023 estableix una excepció a aquesta prohibició: Per les característiques i els usos agronòmics propis de les comarques de l'Urgell, el Pla d'Urgell, el Segrià, la Segarra, la Noguera i les Garrigues, a Lleida; les comarques de l'Alt Camp, el Baix Camp, el Tarragonès i el Baix Penedès, a Tarragona, i les comarques del Baix Ebre i el Montsià, a les Terres de l'Ebre, la persona titular de la direcció dels serveis territorials del Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural respectius pot autoritzar, amb les limitacions escaients, la caça del conill de bosc amb fura, gos i escopeta, i amb falconeria, a partir de l'1 de juliol fins al 31 d'agost, sempre que l'abundància de conills en aquestes comarques causi o pugui causar danys a l'agricultura i la pràctica de la seva caça no perjudiqui els cultius ni la fauna protegida.

2 Les dates poden canviar cada any en funció de la Resolució que s'aprovi, en aquest sentit caldrà actualitzar-les quan s'aprovi la corresponent Resolució de vedes.

Temari específic

Guia d'estudi. Accés a la categoria d'agent de l'escala bàsica d'Agents Rurals | 320

7.4.4. Regulació de les activitats fotogràfiques, científiques i esportives que poden afectar les espècies de la fauna salvatge

La regulació de les activitats fotogràfiques científiques i esportives que poden afectar les espècies de la fauna salvatge es regulen mitjançant el Decret 148/1992, de 9 de juny. Vegeu el tema 15 de la present guia d'estudi.

7.4.5. Regulació de certàmens i altres concentracions d'animals vius a Catalunya

El Decret 83/2012, de 17 de juliol, sobre regulació de certàmens i altres concentracions d'animals vius a Catalunya regula els certàmens i altres concentracions oberts al públic, amb presència d'animals vius. Resta exclòs de l'àmbit d'aplicació d'aquest Decret l'exercici d'activitats piscícoles; l'exercici d'activitats cinegètiques amb falcons, gossos i similars i les que utilitzen, d'acord amb la normativa vigent sectorial, animals com a reclam per a la caça, i les concentracions d'ocells pertanyents als membres de les societats d'ocellaires en els seus locals, sempre que no estiguin obertes al públic.

7.4.5.1. Definicions

Als efectes d'aquest decret es defineixen els conceptes següents:

- a) Animals: éssers vius vertebrats de qualsevol espècie, domèstica o salvatge.
- b) Petits animals: peixos, amfibis, rèptils, aus, rosegadors i conills de petita dimensió en edat adulta.
- c) Animals de companyia: els animals definits al Text refós de la Llei de protecció dels animals, aprovat pel Decret legislatiu 2/2008, de 15 d'abril, com els gats, gossos i fures.

d) Certamen: concentració temporal, periòdica o no, d'animals vius de diferents orígens i amb instal·lacions, que se celebra en un lloc determinat. Els certàmens es poden classificar en algun o alguns dels apartats següents:

- a. Mercats: certàmens comercials amb realització de transaccions.
- b. Exhibicions: certàmens en els quals els animals que hi participen mostren les seves aptituds, sense competència.
- c. Exposicions: exhibicions en les quals participen únicament animals sel ectes inscrits als corresponents registres oficials.
- d. Mostres: exhibicions de caràcter restringit en les quals han de coincidir dues característiques: que siguin de durada inferior a una jornada i que tinguin assistència única d'animals que pertanyin al mun icipi o a les àrees confinades on se celebrin.
- e. Concursos: certàmens en els quals hi ha demostracions competitives dels animals que hi assisteixen. Els concursos poden ser de rendiments, d'aptituds, morfològics, de bellesa i altres.

Temari específic

Guia d'estudi. Accés a la categoria d'agent de l'escala bàsica d'Agents Rurals | 321

- f. Subhastes: modalitat com ercial de venda a la qual poden concórrer animals prèviament inscrits i qualificats que s'oferiran a compradors degudament acreditats.
- e) Altres concentracions: agrupació d'animals organitzada en un lloc determinat sense instal·lacions amb una durada inferior a una jornada.

7.4.5.2. Requisits generals

Els certàmens, independentment de la seva classificació, han de complir els requisits següents:

a) Relatiu al recinte:

- a. S'han de celebrar en emplaçaments adequats a les necessitats dels animals i amb mitjans adients per a la neteja i la desinfecció de les instal·lacions.
- b. Han de disposar d'una zona clarament diferenciada, destinada a l'aïllament sanitari dels animals i amb un veterinari o veterinària que sotmetrà a una revisió veterinària, prèvia al certamen, els animals que hi participin i que és qui ha de vetllar perquè es compleixin les condicions higienicosanitàries dels animals i de les instal·lacions.
- c. Les instal·lacions, gàbies i tancats que s'utilitzen durant la celebració dels certàmens han de garantir condicions de confort per als animals pel que fa a espai suficient, ventilació, temperatura, llum, aixopluc i condicions higienicosanitàries adients a l'espècie i el tipus d'animal i, d'acord amb la durada del certamen, han de disposar de sistemes per al subministrament d'aigua i aliment amb facilitat i periodicitat tenint en compte les característiques de l'espècie i l'estat fisiològic dels animals.
- d. Han de disposar de sistemes de recollida i eliminació de femtes, així com dels residus que es puguin generar, amb suficients garanties sanitàries i de protecció del medi ambient.

b) Relatiu als animals:

- a. Els animals que intervenen en el certamen s'han d'allotjar separats per espècies, llevat dels casos en què es reconstitueixi una comunitat d'animals, no carnívors, compatible san itàriament i biològicament.
- b. Els animals que concorren al certamen han de provenir d'explotacions o nuclis zoològics degudament registrats quan correspongui i, en tot cas, les persones que en són responsables han d'acreditar la seva tinença.
- c. La participació d'animals en els certàmens regulats per aquest Decret resta

condicionada al compliment dels requisits sanitaris que estableix la normativa sanitària vigent aplicable per a cada espècie incloent -hi la corresponent als intercanvis intracomunitaris. En cas q ue la normativa vigent estableixi qualificació sanitària d'explotacions, únicament poden participar en els certàmens els animals que procedeixin d'explotacions qualificades sanitàriament i biològicament.

Temari específic

Guia d'estudi. Accés a la categoria d'agent de l'escala bàsica d'Agents Rurals | 322

d. Quan hi assisteixin animals emparats pel Conveni de Washington (CITES), han d'anar acompanyats de la documentació que acrediti la seva procedència, d'acord amb aquest Conveni.

e. Els animals que assisteixin a certàmens han d'anar identificats d'acord amb la normativa vigent.

Durant la celebració del certamen s'han de complir els requisits que estableix la normativa vigent en mat èria de protecció dels animals.

Els certàmens d'animals que tenen lloc dins una instal·lació ramadera autoritzada o dins les instal·lacions d'un nucli zoològic s'han d'ajustar, a més del que disposa la normativa específic a, al que preveu aquest Decret.

L'organització del certamen ha de disposar d'una persona encarregada de controlar que durant la seva realització no s'ocasioni sofriment ni maltractament als animals. Aquesta persona pot in terrompre les activitats del certamen quan comprovi que algun animal està patint sofriments.

7.4.5.3. Certàmens amb animals de la fauna salvatge

Els certàmens amb presència d'animals que pertanyen a la fauna salvatge, a més dels requisits generals, han de complir els requisits següents:

a) Han de disposar permanentment de personal que vigili les instal·lacions i els animals i que impedeixi l'entrada de persones no autoritzades.

b) El lloc on se celebra el certamen ha de disposar d'una entrada i una sortida per als visita nts clarament diferenciada.

c) Els terraris, les gàbies i les altres instal·lacions que allotgen els animals han de tenir dispositius per evitar riscos al públic i, si s'escau, han de disposar de cadenats que únicament s'han d'obrir per netejar -los i subminis trar aliment i aigua en absència de visitants i havent tancat l'accés del públic al certamen.

d) Les instal·lacions per a l'allotjament d'aquests animals han de complir les mesures de seguretat que estableix la normativa aplicable.

e) S'han d'instal·lar rètols i ndicadors de la perillositat dels animals en la seva proximitat i clarament visibles pel públic.

L'ús d'animals del certamen per ser fotografiats amb el públic no es pot autoritzar.

Igualment resta prohibit alimentar en púb lic els animals amb presa viva.

En la sol·licitud s'ha de fer constar si s'utilitzen animals cinegètics, piscícoles i de falconeria en exercicis o demostracions de caça, els quals s'han d'ajustar a la normativa vigent que regula aquestes activitats.

7.4.5.4. Certàmens amb animals verinosos o tòx ics

En cas de presència d'animals verinosos o tòxics, a més dels requisits pels certàmens amb fauna salvatge, han de complir els següents:

Temari específic

Guia d'estudi. Accés a la categoria d'agent de l'escala bàsica d'Agents Rurals | 323

a) En el recinte del certamen s'ha de disposar d'una farmaciola i d'un protocol amb

indicació del servei d'urgències de l centre mèdic més proper i amb la descripció de les actuacions a realitzar en cas de mossegada o qualsevol altre tipus d'urgència per contacte amb els animals.

b) Les instal·lacions d'allotjament dels animals han d'impedir que l'animal s'escapi i assegurar la inaccessibilitat per part del públic.

7.4.5.5. Prohibicions

Està prohibida la presència d'exemplars d'espècies autòctones protegides en qualsevol certamen o altres concentracions d'animals vius. S'exceptua d'aquesta prohibició la presència d'exemplars de falcone ria durant les exhibicions de caça, que han de complir la normativa vigent aplicable.

Resta prohibida la venda ambulant d'animals excepte en el cas que preveu l'article 8.

7.4.5.6. Sol·licitud d'autorització

La persona o l'entitat responsable de l'organització del certamen ha de sol·licitar al departament competent en matèria de ramaderia l'autorització corresponent per a la seva celebració.

7.4.5.7. Mercats municipals

No requereixen l'autorització ni la comunicació els mercats municipals que els ajuntaments organitzen, amb una periodicitat inferior a un mes, en què s'efectua la venda directa de diversos productes i de petits animals, en els que hi ha la retirada immediata de la mercaderia, que es regeixen per les ordenances i la normativa municipal que els sigui aplicable.

Tenen la consideració de certàmens als efectes d'aquest Decret, i per tant requereixen autorització, els mercats que s'organitzen de forma periòdica inferior a un mes, i en què es venen únicament animals.

7.4.5.8. Altres concentracions d'animals

La persona o l'entitat responsable de l'organització de les agrupacions d'animals organitzades en un lloc determinat sense instal·lacions i amb una durada inferior a una jornada, ho ha de comunicar, abans dels quinze dies anteriors a la seva celebració, al departament competent en matèria de ramaderia, indicant el nombre d'animals, la data de celebració i la procedència dels animals. Els animals que hi concorrin han de complir els requisits generals.

Temari específic

Guia d'estudi. Accés a la categoria d'agent de l'escala bàsica d'Agents Rurals | 324

7.4.6. Mesures per al manteniment d'animals salvatges en captivitat

L'Ordre de 28 de novembre de 1988, de creació del registre de nuclis zoològics de Catalunya, inclou dins la secció de nuclis zoològics pròpiament dits tots aquells nuclis que alberguen col·leccions zoològiques d'animals de la fauna salvatge amb finalitats científiques, culturals o recreatives i de reproducció, de recuperació, d'adaptació i/o de conservació d'aquests animals, tals com zoosafaris, parcs o jardins zoològics, reserves zoològiques, circs, col·leccions zoològiques privades, granges cinegètiques i d'altres agrupacions zoològiques.

Aquests nuclis són susceptibles de mantenir animals salvatges potencialment perillosos per a la integritat física o la seguretat de les persones. Es fa necessari, doncs, establir una normativa que reguli les condicions mínimes de seguretat que han de reunir les instal·lacions on es mantenen aquest tipus d'animals, per tal de prevenir possibles accidents.

A causa de la gran varietat d'espècies animals potencialment perilloses, de les moltes possibles diferències i particularitats individuals quant a mida, historial, estat d'amansiment, sexe, edat i comportament i de les condicions ambientals de l'indret on es poden ubicar les instal·lacions, es fa inviable establir unes normes de caràcter particular i concret per a cada una de les espècies i circumstàncies, les quals no podrien preveure mai tots els diferents supòsits que es podrien donar. Per aquest motiu es va dictar l'Ordre de 23 de desembre de 1991, d'establiment de mesures necessàries per al manteniment d'animals salvatges en captivitat s'estableixen, d'una banda, unes normes de seguretat de caràcter general per a totes les espècies i, d'altra banda, es crea una comissió tècnica que serà la que realitzarà les inspeccions a tots els nuclis zoològics on es mantinguin animals salvatges.

Quant a les normes de seguretat de caràcter general, es tindran en compte com a paràmetres el comportament i la capacitat física normals d'un animal adult de l'espècie de què es tracti, llevat del cas d'instal·lacions dedicades només a cries, en les quals es tindran en compte els paràmetres d'aquestes.

La comissió tècnica estarà formada per personal de l'Administració de la Generalitat de Catalunya i serà assessorada pel Parc Zoològic de Barcelona, tenint en compte l'experiència, la capacitat i el prestigi d'aquesta institució.

7.4.6.1. Normes de seguretat de caràcter general per a nuclis zoològics

- Tots els animals perillosos es mantindran permanentment dintre de la instal·lació que tinguin assignada, excepte quan estiguin sota el control de personal autoritzat.
- Els entorns d'instal·lacions per a animals es dissenyaran i construiran de manera que no permetin la sortida dels espècimens, atenent les característiques normals de cada espècie. Quan aquests entorns consisteixin en tanques, aquestes seran prou consistents i estaran ben fixades per suportar el pes i la pressió de l'animal.
- Quan aquests entorns siguin fossats (secs o d'aigua), es col·locaran barreres adequades per impedir que el públic s'hi acosti de manera perillosa.
- Les portes de les instal·lacions seran tan resistents o efectives com la resta de l'entorn, i es dissenyaran per evitar que els animals les desencaixin o bé puguin obrir els mecanismes de seguretat.

Temari específic

Guia d'estudi. Accés a la categoria d'agent de l'escala bàsica d'Agents Rurals | 325

- Les portes d'instal·lacions d'animals perillosos es bloquejaran quan estiguin tancades. Quan si gui possible el contacte directe entre un animal perillós i el públic per sobre o a través d'un entorn d'instal·lació, s'instal·larà una barrera de separació prou endarrera per evitar aquest contacte.
- En qualsevol instal·lació on hi hagi animals perillosos i la possibilitat de creuar una barrera de separació, hi haurà el nombre convenient de rètols indicadors d'aquesta circumstància.
- Qualsevol nucli zoològic tindrà un nombre suficient de sortides perquè el nombre previst de visitants pugui abandonar-lo ràpidament en cas d'emergència. Les sortides estaran clarament indicades amb senyals, i s'hauran de poder obrir fàcilment des de l'interior per personal autoritzat.
- Quan s'utilitzin animals per a munta, es prendran les mesures adequades per evitar lesions al públic i als animals.
- Per al cas d'escapada d'un animal perillós de la seva instal·lació, es disposarà d'un pla d'emergència i de material de captura suficient. Aquest pla serà explicat al personal afectat i assajat periòdicament.
- Els arbres ubicats en zones d'accés del públic s'inspeccionaran periòdicament i es tallaran o podaran quan sigui necessari, per tal d'evitar que a través d'ells puguin sortir els animals o accedir les persones.

■ Els passos elevats sobre instal·lacions d'animals hauran de poder suportar el pes de totes les persones que hi pugin simultàniament, i es dissenyaran per evitar qualsevol contacte directe entre el públic i animals peril·losos.

■ No es permetrà l'accés del públic a cap lloc del nucli zoològic que comporti un risc no raonable per a la seva salut o seguretat.

■ Els llocs d'accés vedats al públic se senyalitzaran adequadament.

■ Es disposarà com a mínim d'un equip de primers auxilis i d'instruccions escrites de primers auxilis.

■ Quan es posseeixin animals verinosos, es disposarà de sèrums antiverí apropiats per iniciar el tractament.

■ En cas d'accident per mossegada d'animal verinós, s'enviarà l'accidentat a un centre mèdic amb una dosi de sèrum antiverí i un imprès on constarà:

■ L'espècie causant de la lesió.

■ L'especificació del sèrum antiverí i el tramès.

■ El número de telèfon del centre de sèrums antiverí més proper.

■ El número de telèfon del nucli zoològic.

7.4.6.2. Normes específiques per a instal·lacions amb pas de vehicles

■ Les entrades i sortides de les instal·lacions amb pas de vehicles destinades a carnívors peril·losos tindran doble porta, de manera que les dues portes puguin estar totalment tancades, i hi hagi entre elles qualsevol vehicle que hagi de penetrar a la instal·lació.

■ En aquestes portes hi haurà un mecanisme que impedeixi obrir-ne una fins que l'altra no estigui totalment tancada, si bé podrà haver-hi un mecanisme alternatiu que permeti obviar aquest requeriment en cas d'emergència.

■ Per a instal·lacions d'altres animals peril·losos, les portes d'entrada i sortida seran úniques i estaran vigilades en tot moment.

■ També es controlaran permanentment els punts d'accés entre instal·lacions, per evitar que un animal passi a una instal·lació adjacent.

Temari específic

Guia d'estudi. Accés a la categoria d'agent de l'escala bàsica d'Agents Rurals | 326

■ Quan s'usin sistemes elèctrics de tancament de portes es dissenyaran de manera que si aquests fal·len les portes es tanquin automàticament o hi hagi un sistema alternatiu de tancament.

■ El personal que faci funcionar els mecanismes d'obertura i tancament de portes disposarà de visió sense obstacles sobre les portes al seu càrrec i de la zona propera a elles.

■ La carretera a l'interior de les instal·lacions serà d'un sol sentit de marxa, i només s'hi permetrà parar en els llocs on l'amplada sigui com a mínim de 6 metres.

■ En cas d'instal·lacions d'animals peril·losos, no es permetrà l'accés de cap vehicle si no es disposa al mateix lloc d'un vehicle de rescat que pugui efectuar la seva recuperació. En cap cas no es permetrà l'accés de vehicles sense coberta sòlida.

■ Existirà una observació permanent de tota l'àrea de les instal·lacions on hi hagi animals peril·losos. Com a mínim, un membre del personal de vigilància disposarà en tot moment d'una arma de foc per abatre un animal perillós si aquest pot lesionar o matar una persona.

7.4.7. Comerç d'espècies de fauna silvestre amenaçada

Tal i com ja hem vist, l'article 54 de la Llei estatal 42/2007, de 13 de desembre, del patrimoni natural i de la biodiversitat, prohibeix el comerç d'exemplars vius o morts d'espècies autòctones de fauna salvatge, o de les seves restes.

La mateixa norma en el Capítol III del Títol IV es regula el comerç internacional d'espècies silvestres, indicant que es portarà a terme de forma sostenible i d'acord amb la legislació internacional, el Conveni de Washington (conegut com a CITES).

El Conveni de Washington (CITES) és un acord internacional concertat entre Estats que té per finalitat vetllar perquè el comerç internacional d'espècimens d'animals i plantes silvestres no constitueixi una amenaça per la seva supervivència.

El CITES es va redactar com a resultat d'una resolució aprovada en una reunió dels membres de la UICN (Unió Mundial per a la Natura), celebrada al 1963. El text del Conveni va ser finalment acordat en una reunió de representants de 80 països celebrada a Washington, el 3 de març de 1973, i va entrar en vigor el 1 de juliol de 1975. Espanya s'hi va adherir al 1986.

El conveni protegeix a més de 33.000 espècies, recollides en tres Apèndixs (que es revisen periòdicament). D'aquestes, aproximadament 28.000 són plantes (85%) i 5.000 són animals (15%). El 97 % de les espècies estan incloses a l'Apèndix II.

Afecta tant a plantes i animals vius, com a un gran nombre de productes de vida silvestre i derivats dels mateixos: productes alimentaris, articles de cuir, instruments musicals, articles de record, etc.

Els Apèndixs del CITES són els següents:

■ Apèndix I : Espècies d'animals i plantes amb major perill d'extinció. El comerç d'aquestes espècies capturades o recol·lectades als seus hàbitats naturals està prohibit i només es permet en circumstàncies excepcionals, com per exemple per la investigació científica.

Temari específic

Guia d'estudi. Accés a la categoria d'agent de l'escala bàsica d'Agents Rurals | 327

■ Apèndix II : Espècies que actualment no es troben en perill d'extinció però que podrien arribar a estar-ho si no es controla estrictament el seu comerç. Inclou també espècies d'aparença similar a altres incloses als Apèndixs del CITES per tal de garantir un major control de les espècies protegides.

■ Apèndix III: Espècies que estan protegides almenys en un país, el qual ha sol·licitat l'assistència de les altres Parts en el CITES per a controlar el seu comerç.

En l'actualitat, l'aplicació a al UE, del Conveni CITES es duu a terme mitjançant el Reglament (CE) 338/97 del Consell, de 9 de desembre de 1996, relatiu a la protecció d'espècies de fauna i flora silvestres mitjançant el control del seu comerç. Estableix una normativa més restrictiva que la del Conveni de Washington, i les disposicions contingudes en aquest Reglament són d'obligat compliment pels Estats membres de la UE.

Les espècies es classifiquen al Reglament (CE) 338/97 en quatre Annexes, depenent del grau de protecció:

■ Annex A : Totes les espècies de l'Apèndix I del Conveni CITES, excepte reserves; algunes espècies dels Apèndixs II i III i algunes espècies no incloses al CITES.

■ Annex B : Espècies de l'Apèndix II del Conveni CITES que no estan incloses a l'Annex A, excepte reserves; algunes espècies de l'Apèndix III i algunes espècies no incloses al CITES.

■ Annex C : Espècies de l'Apèndix III del Conveni CITES que no han estat incloses als Annexes A i B, excepte reserves.

■ Annex D : Espècies de l'Apèndix III del Conveni CITES sobre les quals la UE manté alguna reserva i algunes espècies no incloses al CITES.

La documentació que acreditarà la procedència legal dels diversos exemplars, i en funció de cada cas, podrà ser la següent:

- o Permís d'importació.
- o Permís previ d'importació.
- o Permís d'exportació i certificat de reexportació.
- o Certificat de propietat privada.
- o Certificat d'exhibició itinerant.
- o Notificació d'importació.
- o Certificat CITES UE.
- o Certificat d'instrument musical.
- o Certificat de col·lecció de mostres.

A més a més, quan convingui els exemplars hauran d'anar identificats amb microxip, anelles o el mètode que estableixi la normativa.

7.4.8. Normativa relacionada

- Ordre de 16 de juliol de 1990, per la qual es regulen el Registre de tallers de taxidermistes i altres qüestions relatives a la taxidèrmia.
- Ordre de 3 d'octubre de 1990, per la qual es regula la pràctica de la falconeria.

Temari específic

Guia d'estudi. Accés a la categoria d'agent de l'escala bàsica d'Agents Rurals | 328

- Resolució MAB/3275/2002, de 28 d'octubre, per la qual es disposa el compliment de la sentència del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya de 29 de juliol de 1996, dictada en el recurs contenciós núm. 1677/90, confirmada pel Tribunal Suprem en el recurs de cassació núm. 9202/1996.
- Resolució ARP/905/2021, de 29 de març, per la qual es fixen les espècies objecte d'aprofitament cinegètic, els períodes hàbils de caça i les vedes especials per a la temporada 2021 -2022 en tot el territori de Catalunya (varia cada any).
- Decret 148/1992, de 9 de juny, pel qual es regulen les activitats fotogràfiques, científiques i esportives que poden afectar les espècies de fauna salvatge.
- Decret 83/2012, de 17 de juliol, sobre regulació de certàmens i altres concentracions d'animals vius a Catalunya.
- Ordre de 23 de desembre de 1991, d'establiment de mesures necessàries per al manteniment d'animals salvatges en captivitat.
- Conveni de Washington.
- Reglament CE 338/1997 del Consell, de 9 de desembre de 1996, relatiu a la protecció d'espècies de la fauna i la flora silvestres mitjançant el control del seu comerç.